

UN VIATGE QUE RECOMANO: “la ruta de los pueblos blancos de Andalucía”

D'entrada: Per a aquells/elles que sospitin que, al tercer dia de caminar, li faran malt el genolls, recomano “Omeoprazol”, una càpsula abans de sopar o d'esmorzar-se, i una càpsula d’“Ivopruceno” -600 grams- una o dues vegades al dia (consultar prèviament al/a la farmacèutic/a).

Per altre banda, cal dir que per pujar amb comoditat una escala, la altura màxima de l'esgraó ha de ser de 18 cm (millor 17 cm); doncs bé, m'he trobat esgraons, inclús a hotels, de més de 20 cm, cosa que es nota a l'hora de pujar-los.

Dia 1 (en el meu cas, un dijous del mes de març): Sortida cap a Sevilla en el vol de “Vueling” de les 08:35 h, amb bitllet d'anada i tornada, prevista la tornada pel dilluns següent (dia 5 del viatge) en el vol de “Spanair” de les 19:45 h. Vols buscats a través d'interner, pàgina web www.edreams.es, amb un cost total de la reserva de 75,12 €, feta amb un mes d'antel·lació. Aquest cos correspon a:

- eDreams: 16,18 € (cost de l'assegurança inclosa)
- Vueling: 33,50 €
- Companyia aèria: 25,44 €

Arribada a Sevilla a les 10:00 h i recollida, en el mateix aeroport, del cotxe “Ford, Focus CMaxim Trend 1,8D” (5 portes) llogat a l'empresa “aurigacrown”. El lloguer fora a través de www.doyouspain.com, essent el cost dels 5 dies, inclòs un dipòsit ple de combustible, de 119,16 €.

- Ocupació (5 dies): 51,91 € (a 10,38 €/dia)
- Combustible: 52,25 €
- Altres extres (assegurança de vidres, ...): 15,00 €

Amb el dipòsit ple, no només n'hi ha prou per a fer tots el recorregut del viatge, sinó que vaig tornar el cotxe amb un quart de dipòsit ple (si en lloc de gasoil hagués estat vi, l'hagués tornat més buit).

Sortida de l'aeroport per l'autovia del sud A4, direcció Sevilla, procurant anar per un dels dos carrils de l'esquerra i sempre direcció “Cádiz” (aquesta autovia és de circumvalació de Sevilla per l'est i sud de la ciutat), fins trobar, a uns 10 km de recorregut, la sortida a “UTRERA”, ciutat de 47.000 habitants, a uns 24 km per l'autovia A-376, amb casc urbà històric declarat “*Be d'Interés Cultural*”. A les 11:15 h ja hi era, aparcant sense dificultat a la carretera, però dintre del casc urbà.

Cal tenir en compte que les esglésies solen estar tancades, per la qual cosa a la majoria d'elles caldrà conformar-se en veure-les per fora. Destaco:

Arquitectura Religiosa

(1) (esquerra).- Església de Santa María de la Taula. Conjunt Històric-Artístic. Té una esvelta torre, que és l'edificació més alta de la ciutat. És una barreja de formes gòtiques i renaixentistes, imposant-se aquestes últimes en la seva Porta del Perdó.

2) (dreta).- Església de Santiago el Major. Monument històric-artístic. Temple gòtic del segle XIV. La seva cúpula és renaixentista i té capelles barroques i neoclàssiques.

A més, cal destacar:

- Convent de la Puríssima Concepció. Fundat en 1578. Hi resideixen les monges de l'ordre de les Carmelites Descalces (de clausura).
- Convent de les Germanes de La Creu. Construït en el segon terç del segle XVIII. Hi resideixen les germanes de la Creu, i al seu costat hi ha la capella dels Dolors, acabada l'any 1747. La seva planta el·líptica constitueix un dels pocs exemples de l'arquitectura barroca sevillana.
- Hospital de la Santa Resurrecció. Fundat en 1514. on es conserven dos sepulcres dels Ponce de León, del trànsit del gòtic al renaixement.
- Capella de San Francisco. Construïda en 1645 pels jesuïtes i ocupada pels franciscans a partir de 1797. Mostra una àmplia nau coberta amb volta i cúpula decorades amb artístics frescos de principis del segle XVIII.
- Capella de San Bartolomé. S'hi venera la imatge de Ntre. Pare Jesús Nazareno, obra de Marcs de Cabrera (1597).
- Capella de la Santíssima Trinitat. Construïda entre els anys 1719 i 1723.

Arquitectura Civil

* El Castell. Construït pel Concejo de Sevilla sobre les restes d'una antiga torre àrab. Apareix citat en 1264 per Alfonso X el Savi. En 1368 va ser destruït per Muhammed V de Granada i posteriorment reconstruït a finals del segle XIV.

Castell, Arco de la Villa i carrer típic.

* Recinte amurallat. Es conserven algunes restes, com l'Arc de la Vila, que servia de porta. Destaquen les places de l'Altell, de la Constitució, de Gibaxa, de Santa Ana. Si bé la plaça de l'Altell ha estat recentment reformada, encara conserva restes dels s. XVII i XVIII, sobretot en algun dels edificis confrontants.

* “Niño Perdido”. Antiga jueria amb sinagoga, transformada en hospital, església, cementiri, casa de expósitos... Actualment aquesta zona acull diversos habitatges particulars i un parell de bars de copes, encara que segueix sent un dels llocs més característics i representatius del nucli antic utrerano.

Carreró del Niño Perdido

A més, destaco:

- * Antiga Caserna de Cavalleria. Típica construcció castellana realitzada en 1577. Ha estat rehabilitat per a habitatges.
- * Torres de Molino que és fidel reflex de la importància que va tenir la indústria olivarera a Utrera.
- * Teatre Municipal Enrique de la Quadra. Construït entre 1885 i 1887, ha estat rehabilitat en 1993 per a ús públic.
- * Casa Consistorial. Antic palau de Vistahermosa. La seva portada rococó és de 1730. En el seu interior podem destacar els seus salons romàntics i historicistas.
- * Casa de la Cultura. Casa-Palacio del segle XVIII, situada en el carrer Rodrigo Car, en un dels racons més bells de la ciutat.
- * Font de los "Ocho Caños".

Dinar a "Casa Basilio", del carrer Alvarez Hazañas, on per 8 euros es pot menjar salmorejo, rabas de calamar amb ensalada, un postre de pastís de xocolata amb boles de nata sobre un llit de crema, dues canyes de cervesa, un café i pa. El curiós és que en el WC unisex hi ha una màquina "*Vibra Sex.-Anillo vibrador*", que per 3 euros facilita "*consolació*", que no crec tingui res a veure amb la Patrona de la ciutat, la "Verge de la Consolació".

Després de dinar és pot visitar per fora, ja que no obren fins els 17:00 h, el Santuari de Ntra. Sra. de Consolació, Monument històric-artístic, situat als afores de la ciutat, a l'interior de la qual es troba la patrona de la ciutat , destacant, a més, la seva artesonado mudèjar i l'altar major barroc.

Vaig visitar el col·legi salessià, el més antic de la congregació de San Juan Bosco a Espanya (any 1881), i vaig visitar la Capella de Ntra. Sra. del Carmen. Segons em van explicar, el Col·legi es va construir adossat a la capella que pertanyia a un convent. Com antic alumne salessià, vaig ser molt ben atès.

Col·legi salessià i capella Ntra Sra del Carmen

Per si es té curiositat, es pot visitar la Basílica de El Palmar de Troya, localitzada en la Entidad Local Autónoma de El Palmar de Troya (a la carretera de Ecija a Jerez). És coneguda sobretot pel temple de l'Ordre dels Carmelites de la Santa Faç, que és una escissió herètica de l'Església Catòlica i que va acabar sent l'Església Catòlica Palmariana. Va ser fundada per Clemente Domínguez Gómez. Els Papes del Palmar són considerats per l'Església Catòlica com a antipapes. D'altres consideren aquesta organització com una secta.

Sortida cap a Ronda sobre les 16:00 h.- Distància: 83 km . Altitud: 739 m.
Carretera A-375, que es va convertint en A-384 i A-374: Utrera-El Coronil - Montellano-Puerto Serrano-Los Algodonales-Ronda. Bona carretera amb molt poc trànsit. Arribada a l'Hotel Polo (c/ Mariano Soubirón, 8 Tf.: 952872447). Hotel de tres estrelles, ben situat a prop del Parador Nacional de Turisme. Una

nit en habitació doble per a ús individual: 50 €. El parking és a un aparcament municipal ben a prop: 15 €. (des de les 18:00 h fins les 9:00 h de l'endama).

La ciutat està formada per tres parts: La Ciudad o nucli antic, El Mercadillo, o part Moderna, i el Barri de San Francisco. Amb tres hores de caminar, amb els corresponents descans amb cervesa i/o vinillo, es pot visitar perfectament la ciutat. És espectacular els desnivells entre el pont vell i la part moderna de la ciutat. Recomano visitar, si bé cal conformar-se en veure'ls des de fora, ja que solen estar tancats:

Arquitectura religiosa: Església de Santa Maria La Mayor i església del Espíritu Santo; Convent de Sant Francesc; L'Alminar de San Sebastián; Convent de la Mercé

Arquitectura civil: Banys Àrabs; muralles i portes islàmiques; el Pont Vell i el Pont Nou; Plaça Major amb l'Ajuntament; la Col·legiata i el Castell; palaus de Mondragón, de Marqueses de Salvatierra, el palau del Rey Moro i la Casa del Gigante; la Real Maestranza: Casa de Sant Joan Bosco.

Recomano consultar la web oficial de "Turismo de Ronda" a través de "google" posant "monumentos de ronda". Surt tota la informació desitjada monument per monument.

Sopar de “tasca” i a dormir. És interessant provar els vins de la zona.

Recomano, pel que tingui temps de fer-ho, estar-s'hi un dia més a Ronda i recòrrer la “Ruta dels Vins de Ronda”, i sobre tot, visitar el poble de “*Setenil de las Bodegas*”, que està qualificat com un dels pobles més bonics d'Espanya. En aquest cas, no és mala elecció pernoctar dos dies a Hotel Bodega Juncal, a 1 km de Ronda (Ctra. de Roda el Burgo, Km 1. 29400 Ronda (Málaga).-www.eljuncal.com. Email: hotel@eljuncal.com Tel: 952 161170 Fax: 952 161160)

Setenil de las Bodegas

Dia 2 (en el meu cas, un divendres)

Sortida a les 9:00 h per la carretera A-374, com si tornèssim cap a Sevilla, i a uns 15 kms de Ronda trobarem el desviament per anar a ZAHARA de la Sierra, un poble que és una maravella, a la vessant nor-oriental del Parque Natural de la Sierra de Grazalema, a la falda de la serra de Jaral, en la "*Ruta de los Pueblos Blancos*", desde la qual podem contemplar magnífiques vistes de les seves rodalies: al nord, Algodonales y serra de Líjar; a l'oest, riorol de Bocaleones y Serra Margarita (Prado del Rey i El Bosque); al sud, Arroyomolinos, Monte Prieto, Sierra Blanquilla - puerto de las Palomas- i Serra del Pinar (Grazalema); i a l'est, el penyó Algarín (El Gastor).

No hi ha grans monuments, sinó carrers blancs amb fortes pendents, alguns d'ells, que van des de la muntanya fins un pantà amb petita platge que hi ha a la part de baix.

Per la carretera –pista forestal asfaltada, amb bon estat però, lògicament, estreta i sempre amb curves, uns 27 kms per sobre la serralada (no vaig trobar cap cotxe, ni en un sentit de marxa ni en l'altre), amb vistes maques pròpies de muntanya. És el **Parc Natural de Grazalema**, declarat “*Reserva de la Biosfera*” per l'UNESCO, (Oficina del Parc: Avda. de la Diputación s/n.-El Bosque (Cádiz). Tf 956716063), que és un massís que ofereix un impressionant paisatge, de contrastats relleus sobre roques calcàries fruit d'una violenta història geològica: valls encaixades en forma de canons, coves, cornises i talussos, i una àmplia varietat de formes originades per processos de dissolució ocorreguts en temps geològics remots.

Nota: Pujant "*El puerto de las palomas*" (1.350 m d'altitud), entre Zahara i Grazalema.

El Parc Natural es localitza entre les províncies de Cádiz i Málaga, amb una extensió de 51.695 Ha, a la zona més occidental de la Serralada Bètica, on s'hi troben un total de 13 municipis, en major o menor extensió: Grazalema, Zahara de la Sierra, Villaluenga del Rosario, Benaocaz, Ubrique, El Bosque, Prat del Rei i el Gastor de la província de Cádiz, i Benaoján, Montejaque, Talls de la Frontera, Jimena de Líbar i Ronda en la província de Málaga.

Fora terra de frontera entre el regne musulmà de Granada i Castellà entre els segles XIII i XIV, i com a conseqüència, sorgeix un hàbitat humà molt concentrat, on els pobles s'enfilen sobre les cimeres|cims i pendents, quedant plenament integrada al paisatge.

La serralada s'aixeca entre els 600 i 1600 m sobre les valls i depressions circumdants, on són freqüents valls de parets verticals com el "Coll Verd", la profunditat del qual assoleix els 400 m, les coves o grutes entre les quals es troben el "Complex Hundidero-Gato", la major cova d'Andalusia o la "Cova de la Pileta", coneguda a tot el món pels seus vestigis prehistòrics.

Quant a vegetació, la serra conserva una important massa de vegetació natural típicament mediterrània: alzines, alzines sureres, quejigos o roures petits (*quercus lusitania*), garrofers i ullastres. En l'obaga de la Serra de la Pineda es localitza un magnífic bosc de pinsapos, que és un avet exclusiu de la Muntanya de Ronda. Pels què hi tinguin interès, cal saber que totes aquestes espècies, fins un total de 90, estan representades al Jardí Botànic El Bosque, que ofereix dos recorreguts alternatius.

Entres les nombroses espècies d'aus que habiten al Parc cal destacar les rapaces i carronyeres, entre les quals es destaca el voltor leonado, tenint aquí una de les majors colònies d'Europa.

Vaig arribar al poble de Grazalema (2.300 habitants) a les 11:30 h, on cal destacar, a part del seu aspecte blanc típic de la zona, dues coses que em varen cridar l'atenció:

a).- L'església de *Nuestra Señora de la Aurora*, del s. XVIII. Estava tancada.

Església i plaça

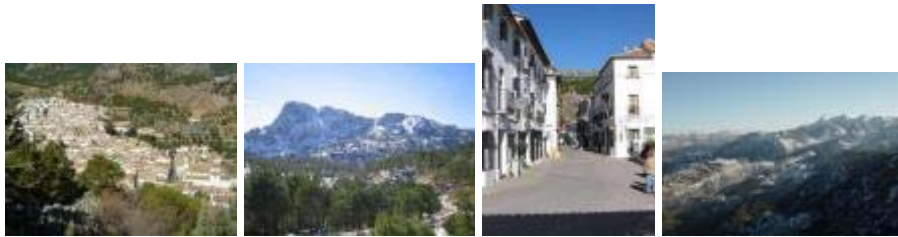
b).- El rètol que incorporu a continuació, sense cap comentari

De Grazalema han passat a la història bandolers com “*El tempranillo*”, que a la seva església es va batejar el seu fill. De l'enciclopèdia Wikipedia trec el text, que incloc al final, ja que el considero prou interessant:

Els orígens de GRAZALEMA són àrabs, tal com mostra el seu primogènit nom, Gran Zulema. En 1485 va ser conquistada pel duc de Arcos, i va prendre un gran auge econòmic a partir del segle XVII, gràcies a la indústria de pañería

que produïa la famosa flassada de Grazalema. És curiós que sigui la ciutat més plujosa d'Espanya amb uns 2.200 mm a l'any de mitjana. En Grazalema i els seus voltants s'han trobat restes arqueològiques indicadors d'una certa activitat humana durant la Prehistòria, si be el pròleg històric del lloc cal datar-lo en temps de la colonització romana del Mediterrani. Amb les legions de Escipión va brollar la vila de Lacilbula en la lloma del Clavijo; el nom d'aquesta població es vincula a l'antiga denominació del Guadalete, riu Cilbus, i era un recinte fortificat a que el seu al voltant es van situar cases residencials.

De Grazalema a UBRIQUE, on tenia previst dinar, cal parar a Villaluenga del Rosario, un poblet a peu de carretera, d'on és famosa la «sopa de Villaluenga», que, per l'hora que era, no vaig poder provar.

Villaluenga del Rosario.- El meu cotxe

Tot seguit, a 28 km, UBRIQUE, on hi vaig arribar a les 12:45 h, aparcant sense dificultat en un solar que utilitzen com a zona de parking, pràcticament al centre del poble.

Ubrique pertany al partit judicial d'Arcos de la Frontera, a 337 m d'altitud, i té actualment 16.322 habitants. El terme està situat en el massís de la Serra de Grazalema i s'estén sobre l'estreta vall del riu Ubrique, abundant la surera, l'alzina i el roure petit (*quercus lusitania*). La seva agricultura és fonamentalment de secà i fruiters, i abunda el boví, el cabrum i el porcí. La seva "*marroquineria*" (bolsos de pell, moneders, etc) és important, i sembla que és la principal font d'ingressos del poble; hi ha nombrosos tallers.

Sembla ser que el naixement de Ubrique va tenir lloc, amb el nom de OCURI, en el lloc conegut pel salt de la Mora, sota la dominació romana, tot i que existeixen vestigis anteriors prehistòrics trobats en el seu terreny. Els Reis

Catòlics van premiar al duc d'Arcos per la seva conquesta, donant-li "de per sempre", en 1490, vida i hisenda dels pobladors d'aquesta regió muntanyenca. En 1501 la duquessa d'Arcos va enviar-hi 38 pobladors, 12 d'ells cavallers, i en anys posteriors es van instal·lar a la població els habitants dels llogarets circumdants, dels quals procedeix l'actual població.

La Guerra de la Independència va suposar una pàgina heroica en la història de Ubrique, distingint-se la partida de guerrillers capitaneados per Valdenebro, que va aconseguir derrotar, amb ubriqueños i altres veïns de la regió muntanyenca, a la Guàrdia Imperial francesa. De la mateixa regió muntanyenca sortiren les bandes de Valdivia, Andrés Ortiz Zárate, el propi Valdenebro i el brigadier Francisco González, que van arribar a prendre Ronda, obligant als francesos a retirar-se a Campillos. Igualment es va destacar el guerriller Zaldivar.

Com em va fer observar la dependentia d'un comerç de derivats de la pell, Ubrique és construïda del pla a la muntanya i no al revés, com és el normal al creixer una població de muntanya.

Els carrers alts de Ubrique guarden la gràcia i la blancor de tots els pobles de la regió muntanyenca gaditana. Entre els edificis d'interès artístic cal destacar:

- El convent de Capuchinos, construït entre els anys 1660 i 1668 per iniciativa del duc d'Arcos i les obres dels quals van ser dirigides per fra Pedro de Andújar. L'església és d'una sola nau i guarda en la seva camarín central -el retaule va ser destruït pels francesos- la patrona La nostra Senyora dels Remeis.
- L'antiga església de San Pedro està situada en el centre de la població i és d'estil neoclàssic. És obra de l'acadèmic de la de San Fernando Miguel d'Olivares. En l'actualitat està destinada a biblioteca pública. La seva construcció data de l'any 1801.
- La parròquia de La nostra Senyora de la O presenta una portada senzilla, mentre que en el seu interior posseïx planta basilical. Les seves gruixudes columnes aixequen voltes de mig canó en la nau central i d'aresta en les laterals i cúpules en els tres frontals perfectament solucionades. La seva millor escultura és la imatge de María.
- L'antiga església de San Antonio, visible des de tots els punts de la població, guisa, amb el seu rellotge, de tots els ubriqueños. La seva església -gairebé arruïnada- és d'una sola nau, amb volta de mig canó i cúpula sobre petxines. L'última restauració portada a terme en aquest temple és del segle XVIII.
- La font àrab de "Los Nueve Caños".

A **Ubrique** et recomanen menjar “carn” per dinar, com a producte típic de la zona; si és possible, xai. Efectivament, al restaurant “.....” (no recordo el nom) que em va recomanar una “ubriquense”, hi vaig menjar xai al forn que portava prunes confitades i grans sencers d’ametlla. No estava malament, si bé el “dolç” amagava el gust a xai. Havia demanat també sopa de “Vilalluenga”, però no en tenien.

Després de dinar, sortida cap a **ARCOS DE A FRONTERA**, a uns 35 km, per la carretera A-373 i A-372, passant pels pobles El Bosque i Fuensanta. Bona carretera, ràpida i segura. Tenia reservada habitació a l'Hotel “Marqués de Torresoto” (c.Marqués de Torresoto, 4.- 45,00 € dia) a dalt de tot el cas antic de la ciutat. No és fácil arribar-hi. Recomano preguntar, una vegada s'està dintre de la part baixa del casc urbà, per la “Plaza del Cabildo” (on està l'Ajuntament), i, quan s'enfilí la “Cuesta Belén” cal tenir en compte que és un carrer estret d'una sola direcció, en el què no hi poden passar més que turismes i amb precaució; quan s'acaba la pared d'una església a la dreta (Basílica Menor de Santa Maria de la Asunción), hi ha que anar pel carrer de la dreta que dona a la Plaça del Cabildo, i tenir sort en què hi hagi aparcament a la plaça (zona

blava); si no és així, no hi ha més remei que seguir direcció única en carrer estret fins a baix de tot (i tornar a començar).

Arcos es troba situat a la part alta d'un turó, La Peña, sota la qual corre el riu Guadalete. Pel seu singular encant i bellesa, Arcos és el més famós dels pobles blancs. Té 28.000 habitants i en els seus afores hi ha diversos embassaments i llacs on es pot practicar la pesca, el windsurf i la natació. Cal destacar:

* Plaza de Cabildo: en aquesta cèntrica plaça, també mirador, es troba l'Ajuntament, el castell medieval del s. XV i l'església de Santa Maria de l'Assumpció, d'origen mudèjar però destaca per la seva façana plateresca i pels seus frescos del segle XIV. L'Ajuntament és del s. XVII.

Plaça del Cabildo amb l'Església de Santa Maria de l'Assumpció, i Parador Nacional de Turismo
Als altres dos costats de la plaça, hi ha l'Ajuntament i un mirador amb vistes maques

* Palacios i cases senyoriales: les residències dels Comtes d'Àguila, del Marquès de Terresoto, de Pedro Gamazo, dels Virues i el palau Mayorazgo es troben prop del castell.

* Església San Pedro: església gòtica amb caràcter de fortificació. El seu campanar és d'estil neoclàssic.

* Convent de les Mercedarias Descalces: convent on es venen dolços d'elaboració pròpia.

* Convent de la Caritat: fora del casc històric es troba aquest convent d'estil colonial (segle XVIII).

En el penyaserrat del costat de l'església de la foto de la dreta hi ha el mirador de la plaça del Cabildo.

Dia 3 (dissabte).- De Arcos a **JEREZ DE LA FRONTERA**. És a 35 km de Arcos en bona carretera. A l'arribar a Jerez, es passa per un polígon industrial i altre zona edificada, en un passeig que es diu Avenida de Arcos, i per saber quan s'està pròpiament al nucli urbà, hi ha la referència de la via fèrria, de manera que, quan s'ha passat per sota d'ella, s'ha atravesat en perpendicular un passeig de circumvalació de Jerez, que es diu Av. Nuestra Señora de la Paz. Seguint recta després de la via fèrria, es gira a l'esquerra después del primer semàfer, que es troba a uns 50 m, i s'entra al carrer María Antonia de Jesús Tirado, al final del qual (hi ha tres o quatre semàfers en un trams curt), girant a la dreta es surt a la Plaza de las Angustias, i al seu voltant hi ha uns 10 hotels de diferent categoria. Vaig anar al Hotel **JOMA** (c. Medina 28): 45 €/dia, sense esmorçar) de tres estrelles. Té el greu inconvenient de no haver-hi ascensor, i vaig haver de pujar a un segon pis amb graons de més de 20 cm d'altura.

Vaig pasar-me el dia passejant per Jerez, en què el seu casc antic està declarat "*Conjunto Monumental Histórico-Artístico*". Pel què hi tingui interès, val la pena veure l'espectacle de cavalls de la "*Real Escuela Andaluza del Arte Ecuestre y la Yeguada Hierro del Bocado*", així com visitar cellers de vins que tenen organitzat com a visita turística.

Catedral

Recomano dinar (o sopar) a “Juanito” al carrer de la “Pescaderia Vieja”, ben a la vora de la Plaça del Arenal (abans Plaça del General Primo de Ribera. És la plaça de la foto del cavall que es veu més amunt); recomano menjar un variat de “mitges racions” de diferents “tapes”; una molt especial és “escarxofes”.

Dia 4 (diumenge)

De Jerez a Sanlúcar de Barrameda. Mitge hora en cotxe. A l'arribar dintre el poble (uns 60.000 habitant) recomano demanar com arribar a la desembocadura del Guadalquivir, al barri “*Bajo de Guía*”. És fácil ja que és al final d'un carrer llag.

El nom de Guadalquivir, que vol dir: “*riu gran*”, li varen posar els àrabs, El romans li deien “Betis”, i, abans dels romans, en el primer mileni abans de Crist, li deien “Tarteso”, nom de la cultura dominant al sud-oest d'europa en aquella època.. Té 600 i pico de kilòmetres i els 100 últims son navegables; des de Sevilla fins la seva desembocadura, a Sanlúcar de Barrameda (Cadiz).

Visita del Parc Doñana amb el vaixell “Real Fernando” (Ada. Bajo de Guia, s/n Fàbrica de Hielo.- Tf: 956363813 (info@visitasdonana.com) (www.visitasdonana.com) (el preu de “pensioniste” és 11,34 €, IVA inclòs) Sortida a les 10 horas, amb una durada de 3'5 horas. Cal encomanar amb antel·lació el bitllet del vaixell; no oblidar-se d'això ja què el vaixell sol estar ple amb antel·lació. Fa una sortida a les 10:00 h i un altre a les 16:00 h., si bé recomano consultar abans per telèfon. El vaixell fa dues parades: una dintre del “Parque Natural” (marge dreta del riu) i un altre al “Parque Nacional” (marge esquerra del riu). Quina distinció hi ha entre “*Parque Natural*” i “*Parque Nacional*”?

*El “Parque Natural” és una reserva “*absoluta*” del sistema mediambiental; l'accés és controlat i no s'hi pot realitzar cap activitat econòmica.

* El “Parque Nacional” és una reserva que protegís el “Parque Natural”, on hi pot haver-hi activitat econòmica i de pesca i caça sota el control de l'Administració del Parc. (exemple: hi ha explotació de “salines” i de “marisqueix (navalles i cloïses, principalment); cal tenir en compte que l'aigua de la desembocadura del Guadalquivir és salada fins bastant quilòmetres dintre de la península.

Nota: El Real Fernando és el vaixell petit

A la baixada del vaixell, que ja eren les 13:30 h, dinar a un dels restaurants que hi ha davant mateiz del pantalà; no recordo el nom, però vaig dinar bé a un en el què hi havia més gent que als altres

Després de dinar, visita turística del Puerto de Santa Maria, d'on no hi ha res que destacar. Recomano passar la tarda a Cadiz, on no hi vaig anar perquè ja ho conec.

Dia 5 (dilluns)

Visita de Carmona (uns 27.000 habitants): Una maravilla arquitectònica i plena d'història des de los Tartessos (s. VIII a.C), que fora un fenomen cultural producte del contacte entre dues comunitats ètniques diferents, d'una banda el món indígena i d'altre els colonitzadors orientals, principalment fenicis.

Sortida de Jerez a les 9:30 h cap a Sevilla per l'autopista de peatge. Per trobar-la de manera fàcil cal sortir de Jerez per la circumvalació (Av. Nuestra Señora de la Paz), i anar sempre paral·lel a la via del tren, fins trobar indicadors de la autopista. Una vegada a l'autopista, que només és de peatge fins uns 20 km abans de Sevilla, es continua en autovia A4 (la de circumvalació de Sevilla) i cal anar sempre direcció Córdoba; és la manera de no perdre's. La ruta és: Jerez-Sevilla-Aeroport-Carmona- ...- Córdoba. Carmona és 37 km de Sevilla i té una sortida específica de l'autovia.

A l'arribar a Carmona, ben a la vora de l'entrada al casc antic, hi ha una plaça amb aparcament subterrani per a cotxes, abans d'arribar al teatre "Cerezo"

Teatre Cerezo i carrer típic

Recomano visitar tot el casc antic, avidentment caminant, i visitar el Museu de la Ciudad. Hi ha bars on poder recuperar forces. Recomano "salmorejo" i un fino.

L'any 206 a.C., Carmona és conquistada per l'Imperi Romà; va ser intensament romanitzada i es va convertir en un dels nuclis urbans més importants de la Bètica, amb el nom de "Carmo". El traçat de la ciutat es va realitzar sobre la població cartaginesa. D'aquesta època les restes arquitectòniques i escultòriques són d'una gran categoria, destacant la impressionant Necròpoli.

Conserva també restes de l'època visigoda. La seva importància no va decaure en època musulmana, i va arribar a ser cabdal d'un dels regnes de Taifas, en el segle XI. Els àrabs van reformar el seu sistema defensiu, i la van embellir amb notables alcàssers, mesquites i altres notoris edificis, dels quals encara hi ha avui vestigis.

La conquesta va ser obra de Fernando III "el Sant", en 1.247, començant la repoblació. Se li va atorgar un fur propi. El seu territori municipal va ser delimitat per Alfonso X el Savi. Va ser objecte de favors per part de Pedro I "el Cruel", que va residir freqüentment en ella, i va engrandir i va transformar l'Alcàsser de la Porta de Marchena, per a residència real. En el segle XV, les lluites entre els partidaris de Ponce de León, senyors d'Arcs i Marchena, i els Guzmán, Comtes de Boira i Ducs de Medina Sidonia, van assotar fortament a la ciutat.

L'any 1.630, Felipe IV li va concedir el "títol de ciutat".

Monuments

Interior del museu

Es va situar aquí un dels "temples" més grandiosos de la Hispania romana, de la qual queden fragments dels capitells de marbre i tambors dels fustos, apareguts en un lloc pròxim a la plaça de San Fernando. El "recinte amurallat"

també és d'origen romà i testimoniatge eloqüent de la importància de la ciutat; d'aquest recinte és la "Porta de Sevilla" i la "Porta de Córdoba".

El monument romà més notable, únic en el seu gènere, és la "Necròpoli", descoberta casualment en 1.868. El conjunt funerari està compost per diversos centenars de càmeres sepulcrales, excavades en la roca dels Alcores, en les quals es practica gairebé exclusivament el ritu de la incineració; són molt abundants les fornícules per a cendres, excavades en els murs de la càmera. En algunes tombes encara es conserven restes de la decoració mural pintada sobre l'estuc que recobria les parets. Aquesta Necròpoli va ser usada en els segles I a. de C. a l'IV d. de C.

En l'arquitectura civil, cal citar, en primer lloc, el conjunt de la "Plaça de San Fernando", els edificis de la qual més antics són del segle XVI, destacant una casa d'estil mudèjar decorada amb rajoles. Al costat d'ella, l'antic "Ajuntament".

En tota la població destaquen "cases d'estil mudèjar" dels segles XV i XVII, un exemple d'aquestes és la casa que alberga el Museu de la Ciutat, i "renaixentistes" del segle XVI. Más abundants són les "habitatges barrocs" del XVII i XVIII. Són d'estil Neoclàssic l'antiga "Cilla del Cabildo", de 1.790, i la "Plaça d'Abastaments", de 1.842.

De l'època visigodase conserva un "calendari litúrgic", gravat en el fust d'una columna del "Pati dels Tarongers" de la Prioral de Santa María.

Del segle XIV és la "Església de San Felipe", en estil mudèjar, que posseïx bell artesonado, un frontal de rajoles del XVI i un retaule major del XVIII.

Del segle XV són la "Església de San Pedro" i la "Prioral de Santa María". La de San Pedro és d'estil barroc, per haver sofert reformes importants en aquest període; la de Santa María és un bell exemple del Gòtic, en la qual cal destacar

nombroses capelles i una bella orfebreria. També del segle XV són el "Convent de Santa Clara", d'estil mudèjar i la "Església de San Bartolomé".

Del Segle XVI són la "Església de Sant Blás", el "Convent de Concepción" i el "Hospital de la Caritat" on destaca la seva sala capitular, d'estil mudèjar.

Del Barroc del XVII un bon exemple és la "església del Salvador", que va pertànyer als jesuïtes. Alberga imatges i orfebreria del XVII i XVIII.

Del segle XVIII és el "Convent de les Descalces", amb una bonica portada i torre.

Entre les seves ermites; podem destacar les de Sant Mateu, del segle XIV, i la de La nostra Senyora de Gracia, del segle XVI.

De la seva arquitectura militar es conserven encara el "Alcazar de la Porta de Sevilla" d'origen Cartaginès i situat en la part de més fàcil accés a l'interior de la ciutat. També queden algunes restes de muralles en la seva major part romanes, tenen modificacions medievals, islàmiques o cristianes. En la zona més elevada, se situa el "Alcàsser de Dalt", o de la "Porta de Marchena", l'estructura de la qual té un clar origen almohade, encara que ha sofert nombroses reformes al llarg de la història, destacant en primer lloc les efectuades per Pedro I el Cruel. Li segueix la realitzada sota el regnat dels Reis Catòlics, i les fetes a partir del segle XVII. En l'actualitat, en un angle de la "Plaça d'Armes", s'ha construït el Parador de Turisme "Alcazar del Rei Don Pedro", dintre de la tradició arquitectònica mudèjar, que dóna a l'edifici un aspecte notable i senzill, semblant des de lluny una part més de l'antiga fortalesa.

Dinar a qualsevol restaurant de la ciutat. Jo, salmorejo i costelles de bè.

A mitra tarda, tornada per la mateixa carretera A4 direcció Sevilla, amb sortida a l'aeroport. Tornada del cotxe sense novetat, i tornada a Barcelona amb vol de "Spanair" de les 19:45 h.

ANNEXE

- 1.- "El tempranillo"
- 2.- Una breu ressenya sobre Cádiz

1.- EL TEMPRANILLO

"José María Pelagio Hinojosa Cobacho llamado "el Tempranillo" (1805 - 1833) fue un bandolero español rebelde y liberal que actuó en Sierra Morena.

Nació en una pedanía de Lucena llamada Jauja en la provincia de Córdoba. Era hijo de Juan y María, los cuales eran jornaleros, al igual que sus abuelos. José no tuvo estudios y desde muy niño tuvo que trabajar como jornalero junto a sus padres y al servicio de un señorito de la zona.

Con tan solo 15 años empieza su vida como bandolero. La causa de tal modo de vida se encuentra en el día 29 de septiembre de 1820 en la romería de San Miguel en donde mató a un hombre. Hay tres hipótesis sobre el crimen que cometió; la primera es la de que José venga la muerte de su padre; la segunda vengando la violación de su madre ya viuda; y la tercera, la más convincente, es de la de José enamorado de Clara, una niña de Jauja. Al final de la romería hay un baile en donde un hombre adulto importuna a Clara, José se enfrenta al hombre y se bate en duelo de navajas, saliendo José victorioso al triunfar su navaja y asesinar a su contrincante. El hecho se sabe y debe huir, ya que la pena impuesta para este delito es la de la muerte en la horca. Cogió el primer caballo que vio y se lanzó a los montes de Sierra Morena para sobrevivir.

En sus primeros años como bandolero se dedicó al contrabando y se incorporó a la banda de los Siete niños de Écija (Sevilla), los cuales se ganaban la vida robando a todos aquellos que se encontraban por la sierra. Aquí fue donde le apodaron "el Tempranillo", tal vez por lo pronto que tuvo que huir de la justicia. En esta banda se encontraba José Ulloa, "el Tragabuches", el cual era bandolero a causa de matar a su mujer y al amante de ésta. A pesar de estar durante unos dos años con esta banda, donde aprendió bastante, José era más inteligente y astuto como para servir a una banda y, con 18 años, creó la suya propia. Se especializó en asaltos a carruajes y diligencias, sobre todo de la Hacienda del Reino. El rey Fernando VII no sabía cómo parar estas grandes oleadas de bandoleros que se estaban produciendo en el sur de España y mandó grandes batallones especializados de soldados, llamados migueletes.

En 1825 con 20 años ya le seguían 14 hombres, todos mayores que él. Cualquiera que pasara por Sierra Morena tenía que vérselas con él y su banda. Sin embargo, se le conocía como "el bandido bueno", ya que era capaz de repartir más dinero a sus compañeros que a él mismo y si un pueblo estaba en situación precaria, él daba grandes dineros a cambio de refugio. En otras ocasiones ayudaba a gente pobre, como a un arriero que llevaba a un burro moribundo, ya que era lo único que poseía para trabajar y mantener a su numerosa familia. "El Tempranillo" le propuso que comprara la mula del herrero de la zona por 1.500 reales que él mismo le daba. El arriero compró la mula, y unos bandoleros fueron al día siguiente a pedir al herrero los

1.500 reales, a lo que éste tuvo que acceder al decir los bandoleros que venían de parte del "Tempranillo". Siempre luchó contra los caciques y los latifundistas.

Muchos de los huidos de la justicia se unían a él y llegó a contar con 50 hombres, entre ellos, "el Lero", "el Venitas", "el de la Torre" o "el Veneno". Muchos de ellos eran héroes de la Guerra de la independencia.

Su golpe más famoso y espectacular fue en Écija, cuando asaltó y robó una gran diligencia que llevaba gran cantidad de dinero de la Hacienda. Tenía una especie de servicio de espionaje a lo largo de los pueblos donde la gente le informaba sobre los movimientos de los hombres del Rey. Asimismo, contaba con las informaciones del correveidile del gobernador de Sevilla, un individuo que atendía al nombre de Pedro Ignacio Ángulo Martín, natural de Salamanca, extremadamente inteligente y taimado. Controló todos los pasos de Sierra Morena y cobraba peaje a todo carruaje que quisiera adentrarse por aquellos parajes. Sus acciones llegaron a recorrer no solo España sino también Europa lo que llevó a escritores como Prosper Mérimée, el cual dijo: En España manda el Rey, pero en Sierra Morena manda "el Tempranillo", a escribir sobre él. También lo conocieron pintores como J.F. Lewis que fue el que mejor lo retrató, como un hombre de poca estatura, fuerte, y con penetrantes ojos grises. Vestía con una chaqueta fina y camisa de algodón, y entre su faja siempre llevaba dos pistolones y dos navajas.

Aparte de sus asaltos y delitos, se demostró que no era perverso ni asesino despiadado, como otros bandoleros conocidos. Por ejemplo, trataba muy bien a las damas a las que robaba. Cuando asaltaba a un carruaje era el primero en ayudarlas a bajar ofreciendo su brazo, luego se las llevaba a la sombra y les iba quitando las joyas mientras decía: Una mano tan bella no necesita estas alhajas, y las damas suspiraban por él. Se casó con María Jerónima Francés, una joven y bella gaditana, ella quedó embarazada y el 6 de enero de 1832 estaba a punto de parir en un cortijo de Torre Alhaquime, cuando los migueletes rodearon el cortijo y atacaron a la casa donde estaban el bandolero y su mujer. "El Tempranillo" respondió al ataque y los soldados del Rey no se atrevían a asaltar la casa por miedo a que hubiera más bandoleros. En medio de tantos disparos y pánico, María, muy nerviosa, murió en el parto y el niño recién nacido a duras penas sobrevivió. Viendo esta situación, "el Tempranillo" actuó con rapidez, atándose el cuerpo de su amada muerta a la espalda, a su hijo en la faja y salió al galope del cortijo montado en su caballo en medio de los disparos de los migueletes sin resultar ni siquiera herido. Al día siguiente entregó el cadáver de María a la familia de ésta y el 10 de enero fue a bautizar a su hijo en la iglesia de Grazalema. Cuando llegó aquí la gente estaba asustada por una posible represalia del bandolero, pero "el Tempranillo" no hizo nada y nadie llamó a las autoridades, respetando así su dolor.

En agosto de 1832, Fernando VII dio el indulto a todos aquellos que quisieran servir a la ley y ser libres, liquidando a todos los bandoleros que no se unieran a la propuesta. "El Tempranillo" habló con sus hombres diciéndoles que si le siguen serán libres y no serán arrestados, pero que si no le seguían los buscaría y los llevaría al cadalso. "El Lero", "el Venitas" y "el de la Torre" se le unieron, pero "el Veneno" dijo que lo buscaran, que nunca dejaría de ser lo que era. Así empezó una lucha entre bandoleros bien urdida por el Rey. En diciembre de ese año cayó "el Veneno", siendo ajusticiado.

En plena lucha entre bandoleros, el día 23 de septiembre, "el Tempranillo", cerca de una hacienda que tenía en Alameda, se topó con una emboscada de un antiguo compañero, "el Barberillo", quien le disparó hiriéndole mortalmente poniendo fin a su vida con 28 años".

2.- UNA BREU RESSENYA SOBRE CÁDIZ,

La visita de Cádiz (*"la tacita de plata de Andalucía"*) acaba la ruta de *"los pueblos blancos de Andalucía"*

Cádiz és la província més antiga de tot occident, sent fundada pels fenicis cap a l'any 1100 a. de C. Els primers pobladors que van deixar les seves petjades en el municipi van anar els Tartessos i fenicis, que van edificar l'antiga Gadir,, i sobre ella s'assenta en l'actualitat la ciutat de Cádiz. Per la seva ubicació geogràfica s'ha considerat des de sempre un punt estratègic molt important; sobretot perquè en el segle XVIII, la ciutat aconseguí el monopoli del comerç marí. Gràcies a això, arriben fins a la ciutat idees liberals que desemboquen en el Constitució de 1812, la primera Constitució democràtica de la història espanyola.

Monuments i llocs a destacar:

* La Catedral, un majestuós temple que data del segle XVIII i que va trigar més de cent anys en construir-se. Està format per estils diferents, des de barroc, passant per rococó i neoclàssic.

* La Catedral Vella, en el barri del Pópulo, que fins a l'any 1838 es va utilitzar com a tal. S'alça sobre una antiga mesquita i encara que s'ha hagut que restaurar-la diverses vegades, encara conserva de la seva construcció original la volta de creuer de la capella baptismal, d'estil gòtic i l'arc d'entrada.

* Castillo de Sant Sebastià, situat just en un extrem de la famosa platja Caleta. S'aixeca sobre una petita illa i anys enrera va servir per a protegir el front nord de Cádiz; encara que, segons compte la llegenda, en aquest mateix lloc s'aixecava el temple de Kronos, el seu origen és anterior al segle XV.

* Castillo de Santa Catalina, que es va construir en el segle XVI per a reforçar la vigilància de Cádiz i, més tard, Carlos III ho va convertir en una presó militar.

* Gran Teatre Falla, d'estil neomudéjar i construït sobre un altre anterior de fusta. Es tracta d'un edifici de gran bellesa i tot un símbol per als gaditanos doncs acull el concurs del famós Carnaval de la ciutat.

* "Alameda Apodaca", un enclavament que aprofita la forma del mar per a assentar-se sobre un terreny rocós envoltat d'una muralla; per a desembocar en el Baluard de la Candelaria.

* Oratorio de San Felipe Neri, del segle XVII i en ple cor de la capital, alberga en el seu interior una valuosa obra d'art de Murillo: La Inmaculada Concepció.

* "Las Puertas de Terra, que antiguamente eran la entrada a la ciudad

De la página web del Ayuntamiento, reproduzco las siguientes fotografías

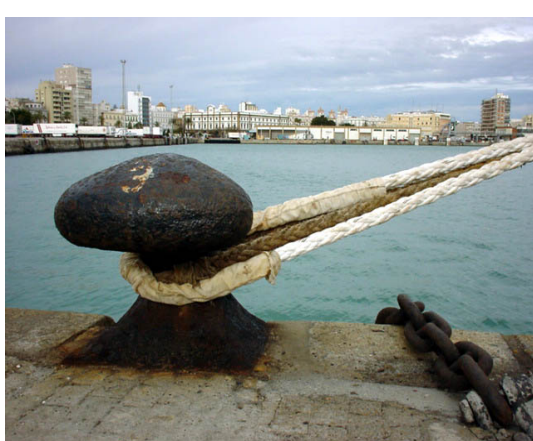
Catedral Nueva

Puertas de Tierra. Fortificación del siglo XVII

Plaza de las Tortugas

Puerto

Bahía.- Alameda Apodaca

Baluarte

Alameda Marqués de Comillas

Jaume Gelabert Orench
Barcelona, abril de 2009